

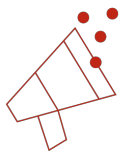
Evaluering af

FANG

FORTÆLLINGEN

Februar 2019

Rapport udarbejdet af

Center for Faglig Formidling

Videnskab.dk

Indholdsfortegnelse

1. RESUMÉ.....	4
2. SÅDAN ER RAPPORTEN UDARBEJDET.....	4
3. PROJEKTMÅL.....	5
Mål for udbredelse.....	5
Mål for brugeroplevelse	5
4. RESULTATER: UDBREDELSE	6
10 bibliotekers udstillinger har været udlånt 30 gange	6
8.600 børn har oplevet Fang Fortællingen, og flere er på vej.....	6
Udstillingerne har i gennemsnit været udlånt tre gange.....	7
5. EVALUERINGSMETODE: KVALITATIV EVALUERING.....	8
Sådan er den kvalitative evaluering tilrettelagt.....	8
Observationsstudier	10
Semistrukturerede interviews.....	10
6. RESULTATER: KVALITATIV EVALUERING.....	11
Besøgenes forløb	11
Børnene bydes velkommen med læseleg	11
Fortællingen fanger gennem udstillingen	12
Børnene bliver i universet på vej hjem fra udstillingen.....	14
Pædagogens og lærernes oplevelser	15
Udstillingerne opfyldte forventningerne og mere til.....	15
Indtryk og dynamikker fra Fang Fortællingen tages med hjem.....	16
Ønske om udstillinger om kultur.....	16
Biblioteksmedarbejdernes oplevelse.....	17
Stor fordel at samle kræfterne	17
Det var nemt at forberede og opstille udstillinger	17
Praktiske og logistiske udfordringer.....	17
Opsummering på kvalitativ evaluering	18
7. KONKLUSION OG VURDERING AF PROJEKTETS EFFEKT.....	19
Opgørelse: udbredelse.....	19

Kvalitativ evaluering.....	19
Samlet vurdering.....	20
8. BILAG.....	20
A. Indikatorer for målopfyldelse.....	20
B. Observationsguide (vejledende).....	22
C. Interviewguides.....	22
Spørgsmål til besøgende børn (vejledende).....	22
Spørgsmål til lærere/pædagog (vejledende)	23
Spørgsmål til biblioteksmedarbejdere (vejledende)	23
D. Kildeliste.....	24

1. Resumé

Fang Fortællingen er et litteraturformidlingsprojekt rettet mod børn i alderen 2-16 år, der møder børnelitteratur via udstillinger på deres lokale biblioteker. Projektet har overordnet til formål at udfolde litteraturoplevelsen med fokus på specifikke målgrupper: førskoling, indskoling, mellemtrin og den frie tid. Via Fang Fortællingen skal børnene møde litteraturen i andre dimensioner end børnebogen, og dermed få nye kulturoplevelser gennem læselystskabende formidlingskoncepter i et stort tværfagligt og tværkommunalt projekt. Projektet er støttet af Slots-og Kulturstyrelsen samt Nordea-fonden.

Den overordnede vurdering er, at Fang Fortællingen til fulde har opfyldt projektets kvalitative mål. Indtil nu har omkring 8.600 børn deltaget i en udstilling i forbindelse med bibliotekets formidlingstilbud, og flere kommer til i de kommende år. Kvalitative evalueringer viser, at børn, pædagog, lærere og biblioteksmedarbejdere i høj grad oplever, at udstillingerne lykkes med at skabe rammer for, at børnene fanges af fortællingen. Udstillingerne er af høj kvalitet og indbyder til både leg og læring, biblioteksmedarbejderne faciliterer succesfuldt niveautilpassede læselege, og børnene udtrykker nysgerrighed og engagement for udstillingerne.

2. Sådan er rapporten udarbejdet

Rapporten giver et overblik over Fang Fortællingens projektmål samt metoder og resultater for den samlede evaluering.

Evalueringsrapporten består således af fem hovedafsnit:

- Gennemgang af projektmål for udbredelse og brugeroplevelser
- Opgørelse over Fang Fortællingens udbredelse, herunder overblik over antal deltagende biblioteker, besøgende skoleklasser og børnehavegrupper
- Beskrivelse af evalueringsmetode for kvalitative projektmål
- Resultater fra kvalitativ evaluering via observationer og interviews med børnehavegrupper, skoleklasser, pædagog, lærere og biblioteksmedarbejdere
- En samlet vurdering af opfyldelsen af Fang Fortællingens projektmål

Evalueringen er udarbejdet af Center for Faglig Formidling, som er en del af Videnskab.dk og Danmarks Medie- og Journalisthøjskole. Center for Faglig Formidling har designet og gennemført den kvalitative evaluering samt vurderet målopfyldelse for projektets kvalitative mål. I rapporten er derudover vedlagt opgørelser over udstillingernes udbredelse, som er indsamlet og vurderet af Fang Fortællingen (afsnit 4).

3. Projekt mål

Der er formuleret tre overordnede projektmål for Fang Fortællingen:

- 1) Fortællingen som kernen i litteraturoplevelsen skal udfoldes med fokus på specifikke målgrupper; førskoling, indskoling, mellemtrin og den frie tid.
- 2) Børn skal møde børnelitteraturen i andre dimensioner end børnebogen.
- 3) Udstillingerne skal give nye generationer af brugere kulturoplevelser gennem udvikling af læselystskabende formidlingskoncepter i et stort tværfagligt og tværkommunalt samarbejde.

Mål for udbredelse

I den oprindelige projektbeskrivelse, udformet af Fang Fortællingen, er der sat en ambition om, at hver udstilling i løbet af det første år skal besøges af 5.000 børn og deres voksne. Heraf skal ca. 450 børn besøge en udstilling sammen med deres børnehave eller skoleklasse. Målet er blevet brugt som et pejlemærke til bibliotekerne om at nå omkring 15-20 planlagte besøg per udstillingsperiode.

Mål for brugeroplevelse

Det er målet, at udstillingerne skal give børn og deres voksne anledning til refleksion over og indsigt i fortællingerne, uden at de nødvendigvis åbner bogen. Børn og deres voksne skal opleve, at fortællingerne er tilgængelige, og at de træder ind i fortællingernes verden på tværs af læsevner. Udstillingerne skal tale til sanserne og skabe fælles oplevelser med litteratur, også for ikke-stærke læsere.

I næste rapportafsnit følger først en opgørelse over Fang Fortællingens udbredelse. Dernæst følger et afsnit om anvendte metoder til kvalitativ evaluering af brugeroplevelsen og til sidst et afsnit med resultaterne fra sidstnævnte.

4. Resultater: udbredelse

Opgørelserne i afsnit 4 er indsamlet og vurderet af Fang Fortællingen uafhængigt af Center for Faglig Formidling.

Det var Fang Fortællingens oprindelige ambition, at hver udstilling i løbet af det første år skulle besøges af 5.000 børn og deres voksne. Heraf skulle ca. 450 børn besøge en udstilling sammen med deres børnehave eller skoleklasse.

Herunder følger opgørelser over:

- 1) Antal biblioteker, der har deltaget i udviklingen af eller har lånt en udstilling
- 2) Antal børn, der har besøgt eller forventes at besøge en udstilling
- 3) Antal gange hver udstilling har været udstillet på et bibliotek

Alle opgørelser i kapitel 4 indeholder data fra perioden oktober 2017- januar 2019. Data kommer fra en spørgeskemaevaluering, som Fang Fortællingen har gennemført for de biblioteker, der har haft besøg af en udstilling. Her har biblioteksmedarbejderne blandt andet angivet, hvor mange børnehavegrupper og skoleklasser, de har haft på besøg. Evalueringen blev sendt ud til 30 biblioteker, hvoraf 17 af dem (56,5 %) har svaret.

10 bibliotekers udstillinger har været udlånt 30 gange

10 forskellige biblioteker har medvirket til udviklingen af Fang Fortællingen-udstillingerne. Hvert bibliotek har udviklet én udstilling, og de 10 udstillinger har været udlånt samlet 30 gange. Frem til 2022 er udstillingerne forudbestilt til biblioteker yderligere 70 gange.

De 10 biblioteker fra udviklingsgruppen er: Ballerup, Gentofte, Gladsaxe, Guldborgsund, Herlev, Herning, Kolding, Lyngby-Taarbæk, Rudersdal og Aalborg.

8.600 børn har oplevet Fang Fortællingen, og flere er på vej

Baseret på Fang Fortællingens spørgeskemaevalueringer estimeres det, at hver udstilling i gennemsnit har haft besøg af 12 børnehavegrupper eller skoleklasser. Med estimeret 24 børn per besøg, svarer det til 288 besøgende børn per udstillingsperiode ved hvert bibliotek. Med 30 udstillingsperioder fra oktober 2017 til januar 2019 giver det samlet ca. 8.600 børn, der i alt har besøgt en Fang Fortælling-udstilling sammen med deres børnehave eller skole.

Det har ikke været muligt for Fang Fortællingen at foretage opgørelser over antal børn og deres voksne, der har besøgt udstillingerne på egen hånd. Bibliotekerne har dog meldt

tilbage at flere klasser er vendt tilbage på egen hånd og at mange har besøgt udstillingerne i forbindelse med bibliotekernes øvrige arrangementer.

Jævnfør Fang Fortællingens evalueringer, var det en udfordring for flere af biblioteksmedarbejderne at få booket nok udstillingsbesøg, da både børnehaver og skoler havde brug for at kunne planlægge deres besøg lang tid i forvejen. Opgaven vil formentlig blive lettere fremadrettet, fordi bibliotekerne allerede nu ved, hvornår de næste gang vil huse en udstilling.

Hvis estimerne og de forudbestilte bestillinger følger planen, vil næsten 30.000 børn have oplevet en Fang Fortælling-udstilling med deres børnehave eller skole i 2022. Dertil kommer de børn, der besøger udstillingen udenfor de planlagte besøg, for eksempel sammen med deres familier eller ved andre biblioteksarrangementer (for eksempel afholdes der foredrag med hvalforskere i forbindelse med Kaskelotternes sang og foredrag om børns vrede i forbindelse med Mørkebarnet). Hvis udstillingerne stadig er fysisk holdbare efter 2022, vil de blive udbudt til bibliotekerne igen, og endnu flere børn vil få glæde af dem.

Udstillingerne har i gennemsnit været udlånt tre gange

Tabellen på næste side viser, hvornår og til hvilke biblioteker de enkelte udstillinger har været udlånt. Det kan ses på tidsperioderne for udlån, at udstillingerne har været efterspurgt og er blevet bestilt hurtigt efter hinanden. Bibliotekerne har rådet over hver udstilling i 4 måneder, med krav om at den skulle være opstillet i minimum 2 måneder.

Heltemod og Hamskiftere	Mørkebarnet	Hr. Struganoff	Lille Virgil	Min mormors gebis
Herlev Bibliotek okt. '17 – jan. '18	Kolding Bibliotek mar. '18-maj '18	Ballerup Bibliotek feb. '18-apr. '18	Lyngby Stadsbibliotek aug. '18-okt. '18	Gladsaxe Hovedbibliotek mar. '18-jul. '18
Kulturværftet Helsingør jan. '18 – mar. '18	Helsingør Bibliotek maj '18-sept. '18	Kulturhus Måløv apr. '18-maj '18	Greve Bibliotek okt. '18-jan. '19	Kilden Bibliotek, Herlev aug. '18-okt. '18
Lyngby Stadsbibliotek marts '18- jun. '18	Kulturværftet Helsingør sept. '18 – dec. '18	Skovlunde Kulturhus maj '18-jun. '18	Jægersborg Bibliotek jan. '19-maj '19	Ballerup Bibliotek okt. '18-feb. '19
Gentofte Hovedbibliotek jun. '18 – aug. '18	Guldborgsund Bibliotekerne dec. '18-apr. '19	Herlev Bibliotek jul. '18- oktober '18		
Dokk1, Aarhus nov. '18 – jan. '19 Aalborg Bibliotek jan. '19 – jun. '19		Dragør Bibliotek okt. '18-febr. '19		
Kasketotternes sang	Store monster, Lille monster	Garmanns hemmelighed	Den store djævlekrig	Nord
Hovedbiblioteket Birkerød aug. '18 – okt. '18	Gentofte Hovedbibliotek sept. '18-dec. '19	Aalborg Bibliotek okt. '18-jan. '19	Guldborgsund Bibliotekerne okt. '18-jan. '19	Herning Bibliotek nov. '18-feb. '19
Helsingør Bibliotek okt. '18-feb. '19	Ballerup Bibliotek jan. '19-maj '19	Kolding Bibliotek jan. '19-jun. '19	Ballerup Bibliotek jan. '19-jun. '19	

5. Evalueringsmetode: kvalitativ evaluering

Den kvalitative del af evalueringen handler om at afdække målgruppens oplevelser med Fang Fortællingen. Denne del er designet og gennemført af Center for Faglig Formidling med afsæt i Fang Fortællingens målsætninger samt Nordea-fondens vejledning til projektevaluering.

Sådan er den kvalitative evaluering tilrettelagt

Afdækningen af brugeroplevelser er tilrettelagt som en case-baseret evaluering, der undersøger tre udvalgte udstillinger, der repræsenterer forskellige formidlingsformater og målgrupper:

- 1) **Lille Virgil** (af Ole Lund Kirkegaard) på Jægersborg Bibliotek. Her er det skæve univers fra Lille Virgil omdannet til en fantasifuld udstilling af udstillingsdesignere fra Torden og Lynild. Den evaluerede udstilling fik besøg af en børnehavegruppe.
- 2) **Store Monster og Lille Monster** (af Kalle Güettler m.fl.) hos Kulturhus Måløv. Her er Monster-bøgerne forvandlet til en (u)hyggelig udstilling om at føle sig tryk og utryk. Den evaluerede udstilling fik besøg af en 0. klasse.
- 3) **Den Store Djævelkrig** (af Kenneth Bøgh Andersen) på Ballerup Bibliotek. Her er fortællingen omdannet til et spil, hvor børnene skal vælge mellem det gode og det onde. Den evaluerede udstilling fik besøg af en 6. klasse.

Indikatorer for målopfyldelse

Som tidligere nævnt er det målet, at Fang Fortællingen skal give børn og deres voksne anledning til refleksion over og indsigt i fortællingerne, uden at de nødvendigvis åbner bogen. Børn og deres voksne skal opleve, at fortællingerne er tilgængelige, og at de træder ind i fortællingernes verden på tværs af læsevner. Udstillingerne skal tale til sanserne og skabe fælles oplevelser med litteratur, også for ikke-stærke læsere.

Ovenstående er formuleret som subjektive holdnings- og oplevelsesmål, og de kan være vanskelige at observere og italesætte, særligt med børn som målgruppe. Hvordan kan man for eksempel se, om børnene reflekterer over en fortælling? Hvad indikerer, at en fortælling er tilgængelig for børnene? Og hvordan ved man, om udstillingen taler til børnenes sanser?

For at gøre målsætningerne operationelle, faciliterede Center for Faglig Formidling en evaluerings-workshop for udviklingsgruppen bag Fang Fortællingen. Her blev målsætningerne gennemgået, og der blev fastlagt konkrete og observerbare indikatorer, der skulle anvendes til at vurdere opfyldelsen af målsætningerne. Der blev både fastlagt positive og negative indikatorer som tegn på, at udstillingernes mål henholdsvis blev opfyldt eller ikke blev opfyldt. De positive indikatorer var blandt andet: *leg, nysgerrighed, engagement, kreativitet, fantasi og bruger sanser*. De negative var blandt andet: *kedsomhed, uberørthed, rastløshed, nervøsitet, ligegyldighed og børn, der står stille*.

Den samlede liste af indikatorer har dannet baggrund for design af de kvalitative evalueringslementer:

- Observationsstudier
- Interviews med børn, pædagog, lærere og biblioteksmedarbejdere

Den samlede liste over indikatorer for målopfyldelse, observationsguide samt interviewguides er vedlagt som henholdsvis bilag A, B, og C bagerst i rapporten. I de kommende afsnit bliver de valgte metoder gennemgået.

Observationsstudier

Til evalueringen blev semistrukturerede observationsstudier gennemført til at indsamle data om børnenes oplevelser med de udvalgte udstillinger. Observationsstudier er velegnede til indsamling af data om adfærd i naturlige omgivelser, i dette tilfælde børnenes adfærd i forbindelse med en udstilling. Formålet var at kortlægge børnenes adfærd, interaktion med hinanden og de voksne samt brug af fysiske rekvisitter. Til evalueringen benyttede observatøren en observationsguide, hvor der blev noteret indikatorer på målopfyldelse eller det modsatte, samtidigt med at der var rum for at observere ikke-forudsete hændelser, reaktioner med videre. Observatøren vekslede mellem passiv observation og aktiv deltagelse med opfølgende og uddybende spørgsmål til børnene.

Semistrukturerede interviews

Som supplement til observationsstudierne, blev der gennemført semistrukturerede interviews med de ældste børn (6. klasse) samt med pædagog, lærere og biblioteksmedarbejdere. Formålet med interviewene var at indsamle viden og erfaringer om Fang Fortællingen fra forskellige børne- og voksenperspektiver. Interviews giver mulighed for at få detaljeret og dybdegående indsigt i informanternes oplevelser og tanker samt for at få uddybet og nuanceret den allerede indsamlede viden fra observationsstudierne.

Interviews med besøgende børn

De tre evaluerede udstillinger blev besøgt af henholdsvis en børnehavegruppe, en 0. klasse og en 6. klasse. For de to yngste grupper, stillede observatøren enkelte spørgsmål til børnenes oplevelser undervejs gennem udstillingen. I 6. klassen blev en gruppe på fire elever udvalgt til en kort fokusgruppeevaluering efter udstillingen.

Interviews med pædagog og lærere

I forlængelse af hvert observationsstudie blev der gennemført semistrukturerede interviews med en af de pædagoger eller lærere, som deltog i udstillingen sammen med børnene. Interviewene tog udgangspunkt i deres oplevelser med udstillingen, overensstemmelse mellem forventninger og praksis eller mangel på samme, behov for information i forbindelse med udstillingerne, balance mellem leg og læring, forslag til forbedringer samt pædagogens/lærernes arbejde med at forberede børnene på udstillingen og følge op bagefter.

Interviews med biblioteksmedarbejdere

For hver evalueret udstilling blev minimum én biblioteksmedarbejder interviewet om deres oplevelse med at være en del af Fang Fortællingen. Interviewene havde fokus på generelle erfaringer med udstillingen, oplevelsen med at deltage i samarbejde med andre

biblioteker, praktiske udfordringer med udstillingerne, forslag til forbedringer samt feedback fra besøgende.

6. Resultater: kvalitativ evaluering

I de følgende afsnit vil resultaterne af Center for Faglig Formidlings evaluering af brugeroplevelser blive gennemgået. Evalueringen er baseret på kvalitativ data indsamlet i januar og februar 2019.

Herunder følger først beskrivelser og observationer fra de tre undersøgte udstillingsforløb, henholdsvis Lille Virgil hos Jægersborg Bibliotek, Store Monster og Lille Monster hos Kulturhus Måløv samt Den Store Djævelkrig hos Ballerup Bibliotek. Dernæst følger indsamlede erfaringer fra interviews med pædagog, lærere og biblioteksmedarbejdere. Til sidst samles alle observationer til en samlet vurdering af opfyldelsen af Fang Fortællingens projektmål.

Besøgenes forløb

Børnene bydes velkommen med læseleg

Alle tre undersøgte udstillinger startede med, at biblioteksmedarbejderne introducerede børnene til udstillingen med niveautilpassede ord- og læselege.

Den yngste gruppe, børnehavegruppen hos Jægersborg Bibliotek, blev modtaget af to biblioteksmedarbejdere og vist ind i et separat rum ved siden af udstillingsområdet. Seks børn, en enkelt pædagog og de to biblioteksmedarbejdere tog pladser på puder på gulvet, der var placeret i en cirkel. Her læste de to biblioteksmedarbejdere engageret og indlevende op af Lille Virgil, mens de viste billeder fra bogen. Børnene blev ført igennem fortællinger, sanglege, bogstavrim og lege med ord. Der blev leget hviskeleg og talt om sjove fjolleord fra bogen. Hvad betyder for eksempel rutebil, smed og vejrhane? Og kendte børnene nogle vrøvleord? Alle børnene deltog aktivt i leg med sprog og ord, levede sig ind i fortællingen, svarede på spørgsmål, grinede og ville gerne prøve biblioteksmedarbejdernes drage-kostumer. Efter omkring en halv time begyndte det så småt at blive svært for nogle af børnene at sidde stille, og biblioteksmedarbejderne rundede af. Nu kendte børnene ordene fra Lille Virgil og var klar til at gå ombord i udstillingen.

Hos Kulturhus Måløv var en 0. klasse på besøg. Børnene kom først ind i bibliotekets mellemgang, hvor de kom ud af overtøjet og biblioteksmedarbejderen hilste på og bød velkommen. Fra mellemgangen var en dør ind til Monster-udstillingen, og i døren var et vindue, hvor børnene kunne se ind til udstillingen, hvis de stod på en lille taburet. Børnene

var nysgerrige på udstillingen og kiggede én ad gangen ind ad det lille vindue. Da alle børn havde set gennem vinduet, gik de i samlet flok ind til udstillingen og satte sig klar til læseleg i en rundkreds. Biblioteksmedarbejderen læste op af en Monster-bog og faciliterede en fælles dialog om blandt andet frygt og venskab. Var børnene mon bange for noget? Og havde de gode venner? Børnene levede sig ind i dialogen, lyttede interesseret og var ivrige efter at svare på spørgsmålene. "Mine bedste venner hedder Isabella og Noa!" og "Engang blev min far uvenner med nogen, men de blev gode venner igen", lød det blandt andet. Biblioteksmedarbejderen spurgte ind til frygt, og børnene udtrykte ivrigt og samstemmigt, at de i hvert fald ikke var bange for noget. Samtalen fortsatte, og det kom frem, at de måske alligevel godt kunne blive lidt bange. Én var bange for, at naturen forsvinder, én for højder, én for at miste sin far og én for monstre, når lyset er slukket. Som afslutning på læselegen blev børnene opfordret til at gå igennem skræktunnellen som en overgang til Monster-udstillingen.

Hos Ballerup Bibliotek var en ældre børnegruppe på besøg: en 6. klasse med to lærere. Udstillingen var placeret i kælderen i et rum for sig. Her var borde med stole omkring, en pult til biblioteksmedarbejderen og en række spilstationer, hvor Djævlekrigs-spillet skulle spilles, opstillet. Biblioteksmedarbejderen startede med at byde velkommen og introducere reglerne. Børnene blev placeret i grupper rundt om bordene, og her blev spillereglerne gennemgået, og der blev talt om de syv dødssynder. Hvad betyder hovmod for eksempel, og burde det være en dødssynd? Hvilke andre synder kunne være gældende i dag? Biblioteksmedarbejderen forklarede, at børnene gerne måtte bede om hjælp til at forstå opgaverne, men at de skulle løse dem på egen hånd. Det var børnene indforstået med, og de gik ivrigt i gang med at spille.

Fortællingen fanger gennem udstillingen

Efter læselegen var der fri leg for børnehavebørnene i Lille Virgil-udstillingen. Børnene fordelte sig med det samme rundt om i udstillingen, som blev til små legestationer. Nogle kravlede op på bussen, andre gik i købmandsbutikken eller til smeden. Hatte og kåber blev taget på, købmandsvarer blev taget ned og mærket på, og der blev leget med bogstaver. Nogle tankede en bil eller tog udklædningstøj på og af igen. Børnene hørte til den yngste del af målgruppen for udstillingen (målgruppen er 5-9 år), men størrelsesforhold på rekvisitterne fungerede fint i forhold til deres højde. Børnene blev hos hver station i nogle minutter og fortsatte derefter rundt til andre stationer. Der var summen og lyde af legende børn, der levede sig ind i fortællingen. Fra købmandsbutikken lød det for eksempel: "Jeg vil gerne købe en pakke smør, den koster tre kroner". Og fra huset: "Så sagde vi, at jeg sad her på gulvet, og så kom du her ind. Du var storesøsteren og jeg var moren", "Hvem vil med i bussen?" og "Skal vi skiftes om den her kjole?" Børnene var glade, nysgerrige og udtrykte spontant begejstring for udstillingen. Nogle lege initierede pædagogen, og børnene fulgte med.

Hos Monster-udstillingen blev en tur i skræktunnellen overgangen mellem læseleg og udstilling. Børnene blev opfordret til at gå igennem den uhyggelige tunnel enten alene eller sammen med en ven. Her brugte de sanserne til at lege mellem lys og mørke og mærke på stoffet, som beklædte tunnellen indefra. Alle børn gik eller løb gennem tunnellen, grinede og demonstrerede højlydt, at det i hvert fald ikke var uhyggeligt. Deres let betuttede ansigter mens de holdt hinanden i hænderne virkede ikke helt overbevisende. Måske var det alligevel en lille smule uhyggeligt. Efter turen i skræktunnellen fordelte børnene sig på de forskellige legestationer. Nogle fortsatte i tunnellen og gik videre rundt med strakte arme foran sig og legede monstre med monsterlyde og monstersprog. En del af børnene løb rundt, hujede og legede. Andre lå i sengen og talte om muligheden for monstre derunder. Nogle byggede monstre på væggen. Nogle klippede, skrev og tegnede på venskabskort og bogmærker. Det initierede både staveøvelser og samtaler om venskaber. Fra børneflokkene kunne man blandt andet høre: "Jeg laver et monster der har seks øjne", "Hvordan staver man til bedste ven?", "Jeg tegner Lea, for hun er min bedste ven" og "Nu går lille Monster i seng."

Hos Ballerup Bibliotek var 6. klasserne klar til at gå i gang med Djævelkrigs-spillet efter biblioteksmedarbejderens introduktion. Børnene havde hver deres gruppebord som base og bevægede sig rundt i lokalet og ud i mellemgangen for at løse opgaverne ved de enkelte stationer. Ved alle stationer hjalp de hinanden med at læse og løse opgaver. Ved én station skulle børnene placere brikker på en væg med bind for øjnene og hjælp fra deres klassekammerater. Et andet sted skulle de finde dødssynder på en stor spilleplade udformet som et djævel-landskab. Ved en tredje station blev der kastet med æbler mod spande, og et fjerde sted blev der drukket djævelblod. Særligt ved æblekast og ved spillepladen med dødssynder, var der stort engagement. Børnene ledte ivrigt efter de syv dødssynder. Adspurgt vidste de fleste godt, hvilke ord de ledte efter, men nogle var i tvivl. Skulle de for eksempel vælge ordet kærlighed? Der var en stemning af konkurrence, begejstring og af og til en smule kaos. Biblioteksmedarbejdere og lærere observerede børnene og fik enkelte spørgsmål undervejs, men for det meste klarede børnene spillet på egen hånd. En lærer mindede børnene om at tale med små stemmer, og det gjorde de. Støjniveauet var alligevel ret højt. De var mange børn samlet i et relativt lille rum, og de skulle både tale sammen og gå rundt for at løse opgaverne. Nogle steder var det svært for børnene at høre, hvad de andre børn sagde. Beskederne blev gentaget, eller børnene mistede koncentrationen kortvarigt. Halvvejs gennem spillet begyndte enkelte børn at se lidt trætte ud og at miste koncentrationen. Nogle hvilede hovedet i hænderne, kiggede ud i luften og så ud til at stoppe med at høre efter et øjeblik. Nogle kiggede med hos de andre grupper og mistede fokus på deres egen. De fleste børn fastholdte dog fokus næsten hele vejen igennem spillet, og de børn, der mistede koncentrationen, genvandt den og kom tilbage til spillet.

Børnene bliver i universet på vej hjem fra udstillingen

Efter en times tid i udstillingerne var det tid til, at de yngste børn, henholdsvis børnehavegruppen hos Lille Virgil og 0. klasserne hos Lille Monster og Store Monster, skulle tilbage til deres børnehave og skole. Det var ikke helt nemt at få børnene med hjem. De var godt i gang med at lege, og de udtrykte, at de gerne ville være blevet længere. Mens de tog overtøj på, talte de videre om det univers, de netop havde været en del af. Børnene fra Monster-udstillingen understregede og bekræftede hinanden i, at udstillingen altså ikke var uhyggelig, og at de alle sammen var store og modige børn.

Djævlekrigen-udstillingen blev afsluttet med, at børnene var færdige med spillet. De satte sig tilbage ved deres borde og biblioteksmedarbejderne foretog en kort evaluering i plenum. Her blev børnene bedt om at vise en tommelfinger, der peger op eller ned, som en illustration af deres samlede bedømmelse af spillet. Langt de fleste holdte tommelfingrene opad og enkelte holdte den til siden for at vise en neutral vurdering. Læreren udvalgte fire børn til en kort fokusgrupperevaluering med Center for Faglig Formidling. De øvrige børn gik op i biblioteket for at låne bøger.

Samlet set tyder observationerne i de tre udstillinger på, at stort set samtlige indikatorer for projektets målopfyldelse var til stede. Børnene lod sig fange af fortællingen og det opstillede univers, de legede intuitivt, brugte deres sanser, udviste åbenhed og nysgerrighed, legede med sprog og ord og anvendte rekvisitter. Stemningen var let og legende, og alle børn var aktiveret.

6. klasse sætter pris på kombination mellem faglighed og bevægelse

Interviewspørgsmål til de to yngste grupper, henholdsvis børnehavegruppen hos Lille Virgil og 0. klassen hos Monster, er integreret i observationsstudiet og beskrivelserne herfra. Fire af 6. klasses-eleverne fra Den Store Djævlekrig stillede op til et kort fokusgruppeinterview, hvor de evaluerede deres oplevelser med spillet.

Overordnet var børnene rigtig glade for at have deltaget i udstillingen og spillet. De syntes at det havde været en sjov dag, og at opgaverne var rigtig gode. Nogle havde læst Djævlekrigen-bogen på forhånd, men alle var enige om, at det ikke var en forudsætning for at deltage i spillet. Børnene udtrykte samstemmigt, at opgaverne var svære, og at det var rigtig positivt. ”Jeg kunne rigtig godt lide, at man skal bruge hovedet, så det ikke bliver for nemt og kedeligt. Opgaverne må godt være rigtig svære, men ikke så svære, at vi slet ikke kan løse dem”, sagde et af børnene. Børnene fortalte, at det især var sjovt, at ordene (de syv dødsynder) var gemt så godt på spillepladen, at det var en svær opgave at finde dem.

Børnene fortæller, at de godt kunne lide at være i bevægelse gennem spillet. Det var sjovt at arbejde sammen i grupper og godt, at spillet var så gennemført. De kunne godt have tænkt sig at have endnu flere opgaver, hvor de skulle være kreative, bevæge sig og bruge hovedet på samme tid.

Børnene fremhæver tre opgaver, som var lidt for svære at løse. Et sted skulle man gætte farver på et kort, og her var det svært at se forskel på den røde og orange farve. Opgave 11 var et puslespil, og det var også lidt for svært at løse. Her ville børnene gerne have haft mulighed for en ledetråd. Derudover var det sjovt, men svært at ramme spanden med æblerne, så det ville de gerne have haft flere forsøg til.

Samlet set oplevede 6. klasserne fra fokusgruppen at Djævlekrigs-spillet havde været sjovt, særligt fordi det kombinerede faglige opgaver med leg og fysisk bevægelse.

Pædagogens og lærernes oplevelser

Udstillingerne opfyldte forventningerne og mere til

Til evalueringen blev en pædagog og to lærere interviewet, som hver har besøgt en udstilling med en børnehave- eller skolegruppe. I afsnittet her refereres der samlet til pædagogen og de to lærere som "de voksne".

De tre interviewede voksne var overordnet rigtig tilfredse med Fang Fortællingen-udstillingerne. De udtrykte alle, at de oplevede udstillingerne som gennemarbejdede, indbydende og af høj kvalitet. De fortalte, at det kan være svært for især de større børn at komme i gang med at læse en ny genre eller forfatter, og at Fang Fortællingen var en hjælp i forhold til dette. To af de voksne fortalte, at børnene efterspørger bøger og forfattere i højere grad efter at have deltaget i enten en Fang Fortællingen-udstilling eller i lignende arrangementer.

Over hele linjen var der ros til biblioteksmedarbejderne, som blev oplevet som kompetente, venlige og engagerede. Som en af de voksne sagde: "Børnene kunne godt lide [biblioteksmedarbejderen], det kunne jeg bare mærke. De ville gerne gå i dialog med hende, og dialogen fortsatte på vejen hjem."

De tre voksne fortalte, at de havde blandede forventninger til udstillingerne, der alle som minimum blev opfyldt. En af de voksne fortalte, at hun på forhånd havde forventet at børnene (6. klasse) ville miste fokus undervejs, men det skete ikke: "Der skal meget til at holde børnenes aktivitetsniveau på stort set 100 %, men det lykkedes her. Det handler om, at udstillingen er lavet på en måde, hvor børnene ikke gennemskuer den på fem minutter og derefter mister fokus."

De tre interviewede voksne oplevede alle, at udstillingerne havde en god balance mellem læring og leg. Der var god mulighed for at øve ord, bogstaver og læsning, men også for at slappe af og lege. Som en af de voksne sagde: "Børnene har lange dage, men de er stadig små, og de kan være helt smadrede om eftermiddagen. Det er rigtig rart, at de også bare kan lege her."

Indtryk og dynamikker fra Fang Fortællingen tages med hjem

De tre voksne fortalte, at Fang Fortællingen var et godt supplement til aktiviteterne i børnehaven og skolen. Nogle af udstillingernes elementer mindede om aktiviteter, som børnene allerede kendte, for eksempel læseleg. Selvom børnene kendte legen, fik de et andet udbytte, når den blev udfoldet på biblioteket. En af de voksne sagde: "Når lokalet ændrer sig, og der er nye voksne, så bliver børnene mere opmærksomme. Det gør et stort indtryk på dem, og de kan huske det i lang tid bagefter. Det gør det meget nemmere for os voksne at referere til bøger og temaer bagefter."

For de voksne gav det rigtig stor værdi, at Fang Fortællingen gav dem mulighed for at træde tilbage og observere børnene på afstand. Én fortalte for eksempel, at hun havde observeret gruppedynamikker og rollefordelinger, som hun vil være opmærksom på i forbindelse med børnenes gruppearbejde i fremtiden. Som en anden af de voksne sagde: "Når man står i baggrunden, så bliver man jo ekstra opmærksom på, hvad der egentlig bliver sagt imellem børnene. Og måske især hvad der *ikke* bliver sagt."

To af de voksne fortalte, at de havde oplevet ændrede rollefordelinger blandt børnene gennem udstillingen. Nogle af de "hårde fodbold drenge" talte for eksempel normalt ikke meget om følelser, men kom i gang med at gøre det med afsæt i Monster-fortællingen om frygt og venskaber. Hos Den Store Djævelkrig fungerede det rigtig godt, at der var indlagt opgaver til alle interesser og kompetencer. Hvis børnene havde svært ved at læse eller sidde stille, kunne de for eksempel hente brikker og på den måde få en mission, der passede til dem. Konkret betød det, at et barn, som normalt havde svært ved at sidde stille og holde fokus i skolen, var aktiveret hele vejen gennem spillet.

Ønske om udstillinger om kultur

Overordnet udtrykte alle tre voksne stor tilfredshed med udstillingen, og en af dem planlægger allerede nu at tage børnene med tilbage og lege videre en anden dag. En af de voksne efterspurgte, at udstillingerne kunne behandle temaer om andre kulturer og folkefærd. En idé kunne for eksempel være at lave udstillinger om juletraditioner på tværs af lande med udgangspunkt i børnelitteratur om emnet.

De tre voksne havde alle kort introduceret børnene til udstillingerne hjemmefra, og to af dem syntes, at den korte introduktion var tilstrækkelig. En tredje ville gerne have forberedt børnene bedre ved at introducere dem til bogen og universet på forhånd, og hun efterspurgte materiale, der kan understøtte det. Hun var usikker på, om det allerede findes.

Biblioteksmedarbejdernes oplevelse

Stor fordel at samle kræfterne

Til rapporten blev tre af de biblioteksmedarbejdere interviewet, som har haft besøg af en børnehavegruppe eller skoleklasse i forbindelse med evalueringen. Nogle af dem havde kun haft besøg af den evaluerede udstilling, andre delte også erfaringer fra andre udstillinger. Biblioteksmedarbejderne udtrykte alle, at det havde været rigtig positivt at være en del af Fang Fortællingen. For dem var den store styrke, at udstillingerne var af meget højere kvalitet, end hvis de selv skulle have lavet dem. En biblioteksmedarbejder fortalte, at hun tidligere havde lavet en litteraturformidlingsudstilling til børn, men der var ikke ressourcer til at bruge de samme gode materialer og lægge det samme store arbejde i. Alle fortalte, at de havde fået rigtig positiv feedback fra brugerne, som primært havde været børnehavegrupper og skoleklasser.

Det var nemt at forberede og opstille udstillinger

Biblioteksmedarbejderne fortalte, at det var nemt og overskueligt at stille udstillingerne op. Ved modtagelse var elementerne pakket pænt ned, der var hjul under tunge rekvisitter og ekstra dele af mindre tilbehør, som kunne blive væk eller gå i stykker. Det var nemt at stille udstillingen op, købe enkelte dele tilbehør – saftvand og lakridspiber – og gå i gang. For Den Store Djævelkrig var det en god idé at vente en uge med at invitere de første gæster, så biblioteksmedarbejderne kunne nå at lære spillet at kende.

Pressematerialet, tekster og pr-billeder til at reklamere for udstillingen i for eksempel lokale aviser har været let tilgængeligt. Biblioteksmedarbejderne fortalte, at de satte stor pris på, at materialet var lavet på forhånd. Én fortalte dog, at de på deres bibliotek ikke syntes, at den foreslåede beskrivelse af Djævelkrigen-udstillingen var helt i overensstemmelse med spillets forløb. I materialet var det beskrevet, at spillet ville handle om eksistentielle spørgsmål om godt og ondt, lys og mørke, og det oplevede biblioteksmedarbejderne ikke var i overensstemmelse med spillets indhold. De tilføjede en tekst om fælles mål for dansk og kristendomsundervisning i den beskrivelse, som blev sendt ud til lærerne. Desuden indsatte de en ekstra introduktion til- og dialog om de syv dødssynder sammen med børnene ved spillets begyndelse.

Praktiske og logistiske udfordringer

Biblioteksmedarbejderne oplevede overordnet, at det var nemt at være en del af Fang Fortællingen, men også at der opstod praktiske udfordringer undervejs. Der var logistiske udfordringer relateret til afhentning af de trailere, som blev anvendt til at opbevare og fragte udstillingerne. Bibliotekerne havde ikke nødvendigvis bil og chauffør til rådighed, og det blev løst på forskellig vis. Det betød, at nogle udstillinger blev valgt fra. I juleferien krævede det noget ekstra arbejde at finde ud af, hvordan traileren kunne opbevares uden at blive kold.

En biblioteksmedarbejder fortalte, at hun havde problemer med at registrere de ekstra bøger der hørte med til udstillingen i systemet. Hun endte med at give op og efterlade bøgerne i kassen. En anden fortalte, at hun ærgrede sig over, at aftalen om fortrinsret til værtsbiblioteker blev lavet om. Det var planen, at værtsbibliotekerne skulle have fortrinsret til hinandens udstillinger, men i stedet blev udstillingerne udbudt til alle. Det betød, at nogle udstillinger hurtigt blev booket halvandet år frem i tiden.

Alle de interviewede biblioteksmedarbejdere udtrykte, at de rigtig gerne vil deltage i lignende tværfaglige og tværkommunale samarbejder igen.

Opsummering på kvalitativ evaluering

Den kvalitative evaluering viser overordnet stor tilfredshed med Fang Fortællingen for både børn, pædagog, lærere og biblioteksmedarbejdere.

De observerede udstillinger forløb alle godt. Børnene legede både med og uden fagligt fokus, pædagog og lærere støttede og observerede, og biblioteksmedarbejdere faciliterede det hele med stort engagement. Udstillingerne var flotte, indbydende og robuste. Der var en stemning af leg, nysgerrighed, fantasi og gode snakke med udgangspunkt i litteraturen, og børnene blev tydeligt fanget af fortællingen og universet.

Leg og læring var balanceret på en måde, hvor børnene både gættede ord, skrev bogstaver, løste opgaver, bevægede sig rundt, løb, grinede, tegnede og legede ved forskellige aktiviteter og med forskellige udstillingselementer. Ved alle de undersøgte udstillinger udviste børnene i vid udstrækning koncentration, fokus og udtrykt begejstring for udstillingen.

Også den interviewede pædagog og de to interviewede lærere udtrykte stor tilfredshed med Fang Fortællingen. De fremhævede især materialernes høje kvalitet samt den gode, kompetente håndtering af litteraturformidlingen fra biblioteksmedarbejderne. De voksne fortalte, at udstillingerne gav dem mulighed for at træde tilbage og observere børnenes adfærd, samtale og gruppedynamikker på afstand, og det gav dem ny viden, som kan anvendes i børnehaven og skolen i forbindelse med leg, gruppeaktiviteter med videre. De voksne fortalte også, at Fang Fortællingen har fungeret som en rigtig god indgang til at skabe læselyst og til at italesætte emner, som kan være svære at få hul på til daglig. Det gav noget ekstra, at børnene var i nye rammer sammen med nye voksne og kunne orientere sig visuelt og med deres sanser. Fang Fortællingen beskrives som et rigtig godt supplement til de aktiviteter, som pædagog og lærere selv laver med børnene i dagligdagen.

Også de interviewede biblioteksmedarbejdere, udtrykte stor tilfredshed med Fang Fortællingen. De så en stor styrke i at samle kræfterne for at lave udstillinger af bedre

kvalitet, end de hver især kunne lave på egen hånd. Biblioteksmedarbejderne fortalte, at de har været rigtig godt hjulpet med Fang Fortællingens gennemarbejdede planlægning, hvor der var tænkt på blandt andet opstillinger, pressebilleder og ekstra smådele til udstillingerne. Biblioteksmedarbejderne fortalte også om praktiske udfordringer relateret til blandt andet logistik i forbindelse med transport af traileren. Alle biblioteksmedarbejdere fortalte, at de har været glade for at være en del af Fang Fortællingen, og at de rigtig gerne deltager i lignende samarbejder igen.

7. Konklusion og vurdering af projektets effekt

Opgørelse: udbredelse

Ambitionen for Fang Fortællingen var, at 15-20 børnehavegrupper eller skoleklasser skulle besøge en udstilling per udstillingsperiode. Ifølge Fang Fortællingens evalueringsdata, har der i gennemsnit været 12 grupper (svarende til cirka 288 børn) på besøg per udstillingsperiode svarende til samlet cirka 8.600 børn i perioden oktober 2017 – januar 2019.

Således har hver enkelt udstilling haft besøg af færre børnehavegrupper og skoleklasser end den oprindelige ambition lagde op til.

Det har ikke været muligt for Fang Fortællingen at foretage opgørelser over antal børn og deres voksne, der har besøgt udstillingerne på egen hånd. Derfor er det ikke muligt at konkludere hvorvidt projektet lever op til ambitionen om 5.000 besøgende børn og voksne per udstillingsperiode. Bibliotekerne har dog gennem evalueringerne meldt tilbage at flere klasser er vendt tilbage på egen hånd og at mange har besøgt udstillingerne i forbindelse med bibliotekernes øvrige arrangementer.

Fang Fortællingen vurderer, at der af de rigtig mange børn der har oplevet en udstilling, kan være en stor gruppe, som ellers ikke ville være kommet på biblioteket.

Kvalitativ evaluering

Det var målet for brugeroplevelsen, at udstillingerne skulle give børn og deres voksne anledning til refleksion og indsigt, uden at de nødvendigvis åbnede bogen. De skulle opleve, at fortællingerne var tilgængelige, og at de trådte ind i fortællingernes verden på tværs af læsevner. Udstillingerne skulle tale til sanserne og skabe fælles oplevelser, hvor også ikke-stærke læsere kunne opleve litteraturen.

Både observationer og interviews med børn, pædagog og lærere har vist, at Fang Fortællingen i høj grad lever op til de opstillede mål. Hele vejen gennem udstillingernes forløb kunne der ses der indikationer på, at børnene blev fanget af fortællingen: de legede intuitivt, var nysgerrige på bøger og udstillingselementer, viste engagement og interesse og indgik aktivt i dialoger om tematikker relateret til litteraturen. Gennem udstillingerne var alle børn aktiveret med læse- og ordlege, og de brugte deres sanser til at lytte, se og mærke på elementerne i udstillingerne.

Gennem udstillingerne kunne der ses enkelte tegn på, at nogle børn mister grebet i fortællingen. Nogle bliver urolige eller mister fokus. Dette observeres dog kun hos en lille del af børnene og i kort tid ad gangen. Ingen af børnene virker på noget tidspunkt uberørte, nervøse eller uinteresserede.

Samlet vurdering

Hver enkelt udstilling har i projektets første år haft besøg af færre børnehavegrupper og skoleklasser end den oprindelige ambition.

Det er vurderingen fra Center for Faglig Formidling, at Fang Fortællingen til fulde opfylder sine kvalitative projektmål. Desuden er vurderingen, at Fang Fortællingen bidrager til Nordea-fondens ambition om, at flere børn skal have gode oplevelser og møder med kulturen i deres nærmiljø - i dette tilfælde det lokale bibliotek. Projektet når bredt ud og faciliterer møder med fortællingernes verden for børn i alle aldre – også dem, som ikke nødvendigvis plejer at komme på biblioteket.

Udstillingerne kan frem til 2022 opleves på biblioteker i hele landet, og projektet lever derfor også op til Slots- og Kulturstyrelsens mål om at gøre de børnelitterære universer tilgængelige på landets biblioteker.

8. Bilag

A. Indikatorer for målopfyldelse

Indikatorer for at udstillingens mål opfyldes:

- Børnene udtrykker lyst til at læse
- Leg/børnene begynder at lege intuitivt
- Nysgerrighed – ikke kun for den konkrete fortælling. Måske nysgerrighed for flere historier
- Udstillingen er inviterende
- Uhøjtidelig stemning

- Åbenhed
- Positivitet
- "Vi leger en bog"
- Letaflæsende dramaturgi: Børnene ved, hvad de kan og må. Så tør de godt at gå i gang.
- Børnene kan deltage i udstillingen, selvom de ikke har læst bogen. Også selvom de ikke kan læse på dansk eller læse i det hele taget.
- Børnene udtrykker, at de vil komme igen. Måske sammen med forældre.
- Fortællingerne er tilgængelige.
- Måske bliver rollerne byttet om? Får de mindre boglige også succes?
- Hvis der er rekvisitter til at tage med hjem, tager børnene dem med.
- Succesoplevelser, også for ikke-boglige
- Leg med sprog og ord
- Leg med at prøve nye ting
- Gode oplevelser
- Alle er med.
- Børnene fanges af fortællingen.
- Børnene bruger deres sanser og rører og mærker.
- Børnene bruger aktiviteterne, for eksempel fiskedam eller flytter rundt på magneter.
- Skalering fungerer (ifht. børnenes højde mm.)

Indikatorer for at udstillingens mål ikke opfyldes:

- Uberørthed
- Nervøsitet ifht. at nærme sig udstillingen
- Ligegyldighed
- Kedsomhed
- "Hvornår skal vi hjem?"
- Klassen er en sæk lopper, svære at fange ind.
- Går ikke med på præmissen
- Tingene står bare, men bliver ikke brugt.
- Ingen dialog
- Ingen fantasi
- Kender ikke bøgerne og vil ikke introduceres til dem
- Tomme udstillinger
- Stille børn
- Ingen voksne synes, at børnene larmer for meget.
- Formidlingsmaterialet aflæses ikke.
- Uoverensstemmelser ifht. forventninger. Lærer forventer mere læring og mindre leg.

B. Observationsguide (vejledende)

- Notere indikatorer for målopfyldelse eller mangel på samme jævnfør bilag A
- Hvordan agerer børn og deres voksne når de kommer ind?
 - Hvad gør de først?
 - Hvad bliver sagt?
 - Introducerer læreren/pædagogen? Eller følger rundt?
- Hvordan opfattes udstillingerne? Hvad indbyder de til?
 - Legestationer? Noget andet?
 - Ved børn og deres voksne, hvor de er? Hvad de skal og må?
- Hvordan agerer børn og deres voksne?
 - Kravler nogen for eksempel op på rekvisitterne?
 - Bruger de sanserne? Hvordan?
- Hvordan fungerer skaleringen?
 - Jf. børnenes højde eller ej
- Hvor lang tid bruger børnene hos hver aktivitet?
- Kommunikerer børn med lærere/pædagog/forældre/biblioteksmedarbejdere?
 - Hvordan?
- Hvordan er stemningen?
- Bruges sanser og rekvisitter?
 - Bevæger børnene sig?
- Hvordan afsluttes besøget?

C. Interviewguides

Spørgsmål til besøgende børn (vejledende)

- Opfølgning på det observerede
 - Reaktioner, oplevelser, hændelser
 - Opklarende spørgsmål
 - Hvilken klasse går de i? /alder
- Hvad synes de om udstillingen?
 - Hvad fungerede godt?
 - Forslag til forbedringer

- Formuleringer tilpasses aldersgruppe og observationer
 - Eks. "Var der noget, der var sjovt?"
 - "Var der noget, der var kedeligt?"

Spørgsmål til lærere/pædagog (vejledende)

- Hvad synes de om udstillingen?
 - Levede udstillingen op til deres forventninger?
 - Hvordan? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Ville de have gerne have været informeret bedre inden besøget?
 - Skulle biblioteket have givet dem noget andet? Hvad/hvordan?
 - Kunne de have gjort det samme hjemme i børnehaven eller klassen?
- Hvad kan biblioteket, som supplerer pædagogen/lærernes arbejde med børnene?
 - Forventede de en anden fordeling mellem læring og leg? Mere læring og mindre leg?
- Hvad gør pædagogen/lærerne før/under/efter udstillingen?
 - Kan bibliotekerne gøre noget forberedende for dem?
 - Tager de noget med hjem?

Spørgsmål til biblioteksmedarbejdere (vejledende)

- Hvordan har det været at have udstillingen?
 - Hvad har fungeret godt?
 - Forslag til forbedringer
- Er udstillingen lavet til biblioteket her?
 - Hvis nej: Hvordan har det været at have udstillingen på besøg uden selv at have udviklet den?
 - Hvilken feedback har de fået fra de besøgende?
- Hvordan har det været at deltage i et projekt, der går på tværs af bibliotekerne?
 - Hvad fungerede godt?
 - Hvad gav udfordringer?
 - Er de interesserede i lignende samarbejder fremadrettet?

D. Kildeliste

Evalueringsrapporten er baseret på Fang Fortællingens opgørelser over projektets udbredelse samt en kvalitativ vurdering af brugeroplevelser foretaget af Center for Faglig Formidling.

Evalueringsmetoderne fra den kvalitative evaluering er baseret på viden fra:

- Nordea-fondens vejledning: Effektmåling og evaluering
- Alan Brymans bog "Social Research Methods" – til design af evalueringen er anvendt 2. udgave fra 2004. Bogen giver bred information om undersøgelsesmetoder fra sociologien og samfundsvidenskaben, herunder observationsstudier og andre kvalitative metoder
- Steinar Kvale og Svend Brinkmanns bog "Interview" – her er anvendt 2. udgave fra 2009. Gennem bogen findes viden om interview som håndværk, spørgeteknikker, interviews med børn, analyse mv.
- Praksiserfaringer med undersøgelse, evaluering og effektanalyse fra Center for Faglig Formidling. Erfaringerne stammer fra diverse undersøgelsesprojekter udarbejdet i samarbejde med forsknings- og uddannelsesinstitutioner, offentlige myndigheder, konsulenthuse, praksisbrugere mv.

På Fang Fortællingens hjemmeside findes information om udstillinger, låneplan med videre. Se mere på www.fangfortaellingen.com.

For spørgsmål eller kommentarer til rapporten, kan man kontakte evalueringskonsulent fra Center for Faglig Formidling Christina Krämer Mathiesen på ckm@videnskab.dk.